
Od Redakcji

Studia Theologica Varsaviensia 20/1, 3-6

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

OD REDAKCJI

Niemal dwie trzecie objętości niniejszego numeru wypełniają artykuły i rozprawy o treści liturgicznej. Zamieszczenie tego typu prac w piśmie poświęconym studiom teologicznym nie powinno budzić zdziwienia. Żyjemy w dobie ponownego „odkrywania” rzeczywistości liturgii, zapoczątkowanego przez ruch liturgiczny na przełomie XIX i XX w., a uwieńczonego Konstytucją Soboru Watykańskiego II z r. 1963 — *Sacro-sanctum Concilium* oraz serią odnowionych po soborze ksiąg liturgicznych. Pionierzy ruchu liturgicznego od wielu lat torowali drogę do teologicznej koncepcji liturgii jako „działania dla ludu”, jako aktualizacji kapłańskiej misji Chrystusa oraz głównego nurtu życia i działalności Kościoła w świecie. Szczególnie po encyklice Piusa XII *Mediator Dei* z 20. XI. 1947 okazało się jasne, że liturgii nie można traktować wyłącznie w kategoriach ceremonialno-rubrycystycznych, że nie może ona być tylko przedmiotem zainteresowania historyków i archeologów. Liturgia jest bowiem aktualizacją dzieła zbawienia pod osłoną symboli i jednym z głównych „narzędzi” urzeczywistniania się Kościoła w obecnym czasie historii świętej. Pószukiwanie odpowiedzi na pytania: czym jest liturgia w swej najgłębszej treści, jaki jest sens i cel jej elementów strukturalnych, w jakim związku pozostaje ona z Pismem św., księgą słowa Bożego, powierzoną Kościołowi, w jaki sposób liturgia wyraża i umacnia wiarę Kościoła, w jakim stopniu powinna ona inspirować teologiczną refleksję nad objawieniem i przyczyniać się do za-

pewnienia jedności teologiczno-pastoralnej formacji kapłanów i wiernych czynnie sprawujących liturgię — poszukiwanie odpowiedzi na powyższe pytania — to przedmiot teologii liturgii, jednego z głównych kierunków wiedzy liturgicznej, jaką Sobór poleca uprawiać (por. KL 16). Owoce tak uprawianej teologii liturgii są prezentowane w artykułach stanowiących swoisty blok tematyczny w tym numerze.

Ich autorami są absolwenci Papieskiego Instytutu Liturgicznego w Rzymie i pracownicy specjalizacji liturgicznej ATK bądź też absolwenci tejże specjalizacji. J. S t e f a ń s k i publikuje obszerny fragment swej rozprawy doktorskiej poświęconej twórczości znanego pioniera ruchu liturgicznego w Niemczech, J. P i n s k a (1891—1957). Liturgię pojmuje on jako kontynuację Wcielenia i uobecnianie się w Kościele całego zbawczego dzieła Chrystusa. Wskazuje na ściśle powiązanie liturgii z misją Kościoła i procesem „uświęcania świata”, dokonującym się przez zastosowanie elementów materialnych w liturgii sakramentów i sakramentaliów. Podkreśla dynamiczną obecność Chrystusa w Kościele przez Jego Ducha, obecność sięgającą wszystkich ludzi niezależnie od dystansu miejsca i czasu, jaki dzieli kolejne pokolenia ludzkie od historycznych wydarzeń z życia Jezusa.

Kolejne artykuły są poświęcone wybranym zagadnieniom z dziedziny liturgii odnowionej po Soborze Watykańskim II. Christiana B u s z, absolwentka specjalizacji liturgicznej na ATK, zajmuje się funkcją ciszy jako jednej z form czynnego uczestnictwa w liturgii. Dowodzi, że soborowy postulat zachowywania w odpowiednich momentach liturgii „świętego milczenia” odpowiada głębokiemu zapotrzebowaniu współczesnego człowieka na kontemplację, która stanowi duszę prawdziwie ludzkiego działania. Artykuł S. C z e r w i k a jest obszernym fragmentem jego rozprawy habilitacyjnej, przyjętej przez Radę Wydziału Teologicznego ATK w r. 1981, poświęconej genezie i teologii 59 prefacji chrystologicznych w *Mszale Rzymskim Pawła VI* (1970. 1975). Na tle krótko zarysowanej historii okresu 40-dniowego przygotowania do obchodu paschal-

nego Triduum autor przedstawia treść dwunastu prefacji wielkopostnych, wykazując zastosowanie w nich zasady głoszonej przez J. A. Jungmanna, iż „prefacja jest odpowiedzią na ewangelię”. Z. J a m r ó z we fragmencie swej pracy dyplomowej napisanej na specjalizacji liturgicznej ATK przedstawia odnowioną liturgię towarzyszącą kolejnym etapom życia zakonnego w zgromadzeniach żeńskich: inicjację w życie zakonne na początku nowicjatu, śluby czasowe i profesję uroczystą, składaną w powiązaniu z Eucharystią — szczytem i źródłem życia Kościoła oraz postępowania drogą rad ewangelicznych. W artykule J. J a n i c k i e g o znajdujemy próbę teologicznej analizy formuł modlitwy towarzyszącej nawiedzaniu chorych oraz sprawowaniu sakramentu namaszczenia — zgodnie ze słowami autora listu Jakuba 5, 14: „Modlitwa płynąca z wiary uzdrowi chorego...” Jest to przykład metody analizy stosowanej w Papieskim Instytucie Liturgicznym (seminarium O. prof. B. Neunheusera), którego autor jest absolwentem. Przykład podobnej analizy w zastosowaniu do modlitw błagalnych w *Laudesach* i *Nieszporach Liturgii Godzin* przedstawia inny absolwent tegoż Instytutu — J. M i a ż e k. K. K o n e c k i, który ukończył specjalizację liturgiczną na Wydziale Teologicznym ATK, naświetla paschalny charakter posoborowej liturgii zmarłych: modlitw, czytań biblijnych oraz przedmiotów i czynności symbolicznych, w których Kościół wyraża przekonanie, że śmierć chrześcijanina jest dopełnieniem jego uczestnictwa w misterium paschalnym Chrystusa, zapoczątkowanego w sakramencie chrztu i potwierdzonego przez każdy udział w Eucharystii.

Praca M. K a n i o r a ma charakter bardziej historyczny. Wykazuje ona, jak w tradycji polskiej kongregacji Benedyktynów realizowana była zasada „*Nihil operi Dei praeponatur*”, stanowiąca podstawę ich duchowości, opartej na harmonii służby Bożej kontemplacji misterii i codziennej pracy.

Poza artykułami z zakresu liturgii znajdzie Czytelnik w bieżącym zeszycie Studiów dwa artykuły stanowiące kontynuację problematyki związków teologii i chrześcijaństwa

z kulturą, a zarazem analiz wypowiedzi Jana Pawła II na ten temat. Są to prace W. Łydki pt. *Człowiek a odkupienie*, oraz M. Jaworskiego pt. *Zakorzenie się orędzia chrześcijańskiego w kulturze* (por. StTheolVars 18 (1980) fasc. II).

Zeszyt zamyka artykuł J. Pryszmonta kontynuujący zarys historii myśli teologiczno-moralnej (por. StTheolVars 19 (1981) fasc. II).